

ERASMIAANS

gymnasium

ONDERSTEUNINGSPLAN ***2020-2021***

Erasmiaans Gymnasium
Wytemaweg 25
3015CN Rotterdam
www.erasmiaans.nl

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	4
2. Visie op onderwijs, onderwijszorg en opvoeding.....	5
3. (Hoog)Begaafde leerlingen.....	7
4. Aanmeldingsprocedure 0-jaars	9
5. (Onderwijs)zorg op klasniveau	10
Mentor.....	10
Hulpmentoren	10
6. (Onderwijs)zorg op leerjaarniveau	11
Toetsing tevredenheid bij leerlingen.....	11
Begeleiding keuzeprocés vervolgopleiding	11
Voorlichting en preventielessen aan leerlingen.....	12
7. (Onderwijs)zorg op schoolniveau	13
Intern zorgoverleg (ZOV)	13
Leerlingen met extra ondersteuning	14
Faalangstreductietraining.....	14
Hulp/praat/ondersteuningsgroepjes naar behoefte van de leerling in het 1e en 2e leerjaar:	14
Verzuimbesteding	15
Leerlingbespreking	15
Steunuren	15
Huiswerkbegeleiding	16
8. De meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.....	17
Werken met de meldcode.....	17
Vragen van toestemming	17
Leeftijdsgrenzen bij het vragen van toestemming.....	17
“Veilig thuis” (VT) (Voorheen Advies & Meldpunt Huiselijk Geweld & Kindermishandeling)	17
SISA	18
9. Interne informatievoorziening over leerlingen zorggebied	19
10. Het schoolondersteuningsteam het SOT.....	20
11. Onderwijszorg Bovenschools	21
Passend Onderwijs	21
Schoolondersteuningsprofiel	21
12. Contacten met ouders.....	22
Het leerlingvolgsysteem Magister.....	22
Klassenouders.....	22

Kennismakingsavonden.....	22
Mentorenavond	22
Ouderavonden naar aanleiding van het rapport.....	22
De Ouderraad	22
Jaarlijkse facultatieve voorlichtingsavonden	22
Thema-avond Ouderraad	22
Berichtgeving aan ouders.....	22
13. Dossierbeheer	23
14. Financiën	24
15. Protocollen	25
16. Geïdentificeerde ontwikkelpunten/actiepunten 2020-2021	26
17. Verkort overzicht onderwijsondersteuning op het Erasmiaans.....	27
Basisondersteuning	27
Basisplusondersteuning	27
Extra ondersteuning	27

1. Inleiding

In dit document wordt beschreven hoe leerlingondersteuning op het Erasmiaans Gymnasium is georganiseerd.

Instemming MR d.d. 28 september 2020

2. Visie op onderwijs, onderwijszorg en opvoeding

In 1842 is onze school naar Erasmus genoemd. Erasmus is een beroemd humanist en Rotterdammer van geboorte. Hij heeft veel geschreven over onderwijs en benadrukt dat een school een ruimere taak heeft dan alleen het overdragen van kennis. Hij geeft aan dat op school ruimte moet zijn voor het overbrengen van humanitas. Wij willen aan dit ideaal voldoen door niet alleen – vanzelfsprekend – op te leiden tot het gymnasiumdiploma, maar ook door onze leerlingen te stimuleren zich te ontwikkelen tot een compleet mens.

Iedere Erasmiaan, leerling en medewerker, is uniek. We willen een school zijn waarin iedereen mag zijn wie hij wil. Authenticiteit en eigenzinnigheid worden gewaardeerd. We moedigen leerlingen aan om te ontdekken wie ze zijn en wat ze willen. Op het Erasmiaans Gymnasium, een openbare school, hebben we respect voor de verschillen in levensovertuiging, godsdienst, cultuur, afkomst, geslacht of seksuele voorkeur. We hebben niet alleen respect voor elkaar, maar tonen ook interesse in elkaar. We vormen een hechte gemeenschap, er heerst een wij-gevoel en we staan altijd open voor het gesprek.

Het Erasmiaans Gymnasium biedt een opleiding waarbij leerlingen als vanzelfsprekend meekrijgen dat het verleden doorwerkt in het heden en dat je altijd met een been in het verleden staat, zelfs als je naar de toekomst kijkt. We leggen door de aandacht voor de klassieke cultuur een verbinding tussen heden en verleden, het eigene en het vreemde.

Door hun talenten hebben onze leerlingen een bijzondere verantwoordelijkheid voor de maatschappij. We willen onze leerlingen bewust maken van deze verantwoordelijkheid en de rol die ze op zich kunnen nemen.

Op het Erasmiaans Gymnasium leiden we de leerlingen op voor een gymnasiumdiploma, en daarmee voor een universitaire vervolgopleiding. Hiervoor geven wij goed onderwijs in kennis en vaardigheden en goede begeleiding voor elke leerling. We bieden ondersteuning, verbreding en verdieping, binnen en buiten de lessen, voor leerlingen die dat willen of nodig hebben. We dagen leerlingen en medewerkers uit om zich te ontplooiën en te excelleren. We durven hierbij hoge eisen te stellen aan elkaar.

Om elke, unieke Erasmiaan in de gelegenheid te stellen zich te ontplooiën en te excelleren is én keuzevrijheid én ruimte nodig. Keuzevrijheid gaat gepaard met het nemen van verantwoordelijkheid, voor jezelf en het geheel. Degenen die deze verantwoordelijkheid aankunnen, krijgen bij ons de ruimte. Om deze ruimte te creëren, zijn we flexibel, als individu en als organisatie.

Het Erasmiaans Gymnasium is een school met traditie en sfeer. Het unieke schoolgebouw draagt hierin hoge mate aan bij. We houden vast aan tradities en we gaan continu de uitdaging aan om ons te blijven ontwikkelen in een snel veranderende wereld.

Tien kernbegrippen uit de visie

- Authentiek en eigenzinnig
- Flexibiliteit: keuzevrijheid en ruimte
- Ondersteuning geven en verantwoordelijkheid nemen
- Interesse in elkaar en open voor het gesprek
- Klassieke cultuur als drager van de verbinding tussen heden en verleden, eigene en vreemde
- Bewustmaking rol in maatschappij
- Voorbereiding op universitaire studie
- Verbreding en verdieping

- Uitdagen tot excellentie
- Traditie en ontwikkeling

Motto: Ex Pluribus Unum

Het motto van onze school, *ex pluribus unum* (eenheid in verscheidenheid), is ontleend aan de vroegchristelijke schrijver en kerkvader Augustinus (354-430). Hij werd geboren in Noord-Afrika, was leraar in de retorica in Carthago, en werd later bisschop. In zijn *Confessiones* omschreef hij wat hem boeide in de omgang met vrienden: "... samen spreken en samen lachen en wederkerig elkaar vriendelijk ter wille zijn, samen mooi geschreven boeken lezen, samen schertsen en elkaar beleefdheden bewijzen, soms het met elkaar oneens zijn zonder onaangenaamheden, zoals men het wel met zichzelf oneens is, en juist door een zelden voorkomende onenigheid de gewone eensgezindheid kruiden, elkaar iets leren of van elkaar leren, de afwezigen ongaarne missen en de terugkerenden met vreugde ontvangen: door deze en dergelijke tekenen, die uit het hart van mensen die elkaar wederkerig beminnen voortkomen en zich uiten door de mond, de tong, de ogen en duizenden vriendelijke gebaren, als het ware door brandstof de gemoederen samensmeden en van velen tot één te maken."

Augustinus' *ex pluribus unum* is passend voor het Erasmiaans Gymnasium. Onze school die meer dan 1150 leerlingen telt, is steeds meer een afspiegeling geworden van de multiculturele samenleving in Rotterdam. We hebben ruim honderd medewerkers, ieder met eigen individuele kwaliteiten en ambities. Die verscheidenheid is het kapitaal van onze school. Tegelijkertijd zijn wij één en eensgezind wanneer het over de belangrijkste dingen in een school gaat: wij allen willen uitstekend onderwijs krijgen c.q. bieden én onszelf verder ontwikkelen en verbeteren in een goede en veilige sfeer en omgeving. Het is onze gemeenschappelijke uitdaging om in dat opzicht ook in de toekomst unum te zijn.

3. (Hoog)Begaafde leerlingen

De school is er zich zeer van bewust dat ook de slimme vwo-leerlingen niet allemaal baat hebben bij hetzelfde aanbod. Dat merken we dagelijks. We hebben kinderen voor wie het programma heel veel vraagt en we hebben kinderen voor wie zelfs ons reguliere gymnasiumprogramma onvoldoende uitdagend is, of voor wie onze klassikale aanpak niet 100% past bij hun leerstijl en hun leerbehoefte. Veelvuldige contacten met ouders van (hoog)begaafden en met het basisonderwijs hebben ons tot het inzicht gebracht om wèl een speciaal aanbod te creëren maar geen aparte klas te vormen. Daar liggen de volgende overwegingen aan ten grondslag.

Ook bij de (hoog)begaafden blijken er grote verschillen in behoefte. Velen gedijen goed in een veilige gymnasiumomgeving waar hoge eisen gesteld worden. Het hoge onderwijsniveau lost een groot deel van de knelpunten die zich in het reguliere basisonderwijs (met gemengde groepen) soms voordoen bijna vanzelf op.

Een beperkt aantal (hoog)begaafde leerlingen heeft een probleem met het volgen van het reguliere programma. Sommigen hebben er moeite mee om zich via een gestructureerde lijn de leerstof eigen te maken. Zij maken denksprongen die niet altijd begrepen worden en zich niet altijd verhouden tot de reguliere eisen. Anderen hebben er vooral last van niet erkend te worden en te weinig gelijkgestemden in hun omgeving te hebben. Daar moeten wij een oplossing voor bieden. Naar ons idee juist wel in een “gewone” klas, enerzijds omdat dat hen dwingt zich het reguliere programma eigen te maken, noodzakelijk voor de (examen)eisen, en anderzijds omdat wij een school zijn en willen zijn waar onderling respect voor verschillen vanzelfsprekend is. In bijzondere gevallen is het mogelijk om hoogbegaafde leerlingen klas 1 die extra ondersteuning nodig hebben in overleg met de ouders door een externe deskundige individueel of in groepsverband te laten ondersteunen. Voor leerlingen in hogere leerjaren kan een programma op maat worden gemaakt.

(Hoog)begaafden vragen vooral: erkenning (begrip voor hun talent dat soms ook een handicap vormt); veiligheid; ondersteuning en uitdagende leerstof.

Wij denken een aanbod te hebben dat aan onderstaande vier behoeften beantwoordt.

1. Erkenning: de docenten zijn op de hoogte van de leerbehoeften van de hoogbegaafden. De jaarleiders en mentoren hebben voldoende ruimte en mogelijkheden om deze kinderen via het verrijgings-project en versneltrajecten genoeg extra uitdaging te bieden. Daar waar extra hulp nodig is, vooral ten aanzien van het organiseren van het schoolwerk, interveniëren zij.
2. Veiligheid: op het Erasmiaans lopen de slimste kinderen van Rotterdam rond. Uiteraard kunnen zij onderling enorm verschillen in het gedrag dat zij laten zien. Het “jezelf kunnen zijn” en “je mogen onderscheiden van anderen” is op onze school een vanzelfsprekendheid die we koesteren en intensief bewaken.
3. Ondersteuning: we verwachten van deze leerlingen dat zij zich ook de structuren eigen maken van de reguliere leerstof en dezelfde kennis opdoen als de andere leerlingen. Daar helpen we bij als dat een probleem blijkt te zijn door planmatig met de leerling te werken aan patronen en structuren die helpen om inzicht te krijgen in het probleem en dat samen op te lossen. Ook bieden we de hoogbegaafde leerlingen de mogelijkheid tot peercontact in de speciaal ingerichte ruimte onder begeleiding van de hoogbegaafden coördinatoren. Het doel van deze begeleiding is in eerste instantie een plek bieden waar hoogbegaafde leerlingen met elkaar en de school kunnen spreken over hun ervaringen en behoeften op het gebied van onderwijs en ondersteuning.
4. Uitdaging: de school biedt een verrijgingsproject voor de onderbouw en een Honours programma voor de bovenbouw. De verrijking gebeurt vaak in de vorm van een project,

waarvan het resultaat gepresenteerd wordt aan de ouders, de docenten en de leerlingen van hun klas. Het is tevens mogelijk om op school extra vakken te volgen als Chinees, Spaans, filosofie, muziek, drama, en buiten school colleges aan een (open) universiteit e.d. Het programma biedt leerlingen de mogelijkheid hun talenten te ontwikkelen naast het reguliere lesprogramma.

De leerlingen in de bovenbouw willen we stimuleren om zich op allerlei vlakken te ontwikkelen en een brede belangstelling te tonen. De leerlingen kunnen kiezen voor een Honours programma. Het moet de zeer begaafde leerling uitdagen. Leerlingen kunnen activiteiten ontplooiën binnen de structuur van de school, bijvoorbeeld door deel te nemen aan EEPD, EEYP, debatclub, olympiades, Junior Med school, MEP, DELF (Frans), Cambridge (Engels), Goethe (Duits), DELE (Spaans) of andere extra-curriculaire activiteiten. Daarnaast kunnen zij zelf buitenschoolse activiteiten aandragen die passen bij hun persoonlijke interesses en talenten. Zij kunnen bijvoorbeeld lesgeven op de basisschool, een coaching cursus volgen of een scheidsrechters diploma halen. Ook is het mogelijk om een activiteit op te zetten op basis van maatschappelijke, academische of persoonlijke interesses, door bijvoorbeeld een onderzoek te doen. Bij dit laatste kan in gedachten worden gehouden dat een begaafde leerling in de toekomst een problem-finder moet worden, meer nog dan een problem-solver. Juist begaafde mensen zijn uitgerust met de kennis en vaardigheden om problemen te voorzien en opmerkelijke wetenschappelijke ontdekkingen te doen. Dit betekent dat leerlingen moeten worden uitgedaagd om zelf op zoek te gaan naar problemen of vraagstukken waar zij meer over willen weten. In het kader van dit laatste kunnen Honours- en verrijkingsleerlingen samen activiteiten ondernemen op basis van interesses. Het met goed gevolg afronden hiervan wordt beloond met een certificaat. Dit certificaat kan een positieve aanvulling zijn bij de selectieprocedure universiteiten.

Kortom, de school ziet het als haar plicht om extra te investeren in (hoog)begaafde leerlingen, opdat ook zij een diploma halen dat past bij hun mogelijkheden. Daarbij zeggen we tegen elkaar: "Als een hoogbegaafde zelfs niet terecht zou kunnen op een gymnasium, waar moet hij dan naar toe?"

Extra aandacht is er niet alleen voor de hoogbegaafde leerling. Ook leerlingen die om wat voor reden dan ook extra hulp nodig hebben op didactisch of sociaal emotioneel vlak, kunnen rekenen op extra aandacht en begeleiding.

4. Aanmeldingsprocedure 0-jaars

De aanmeldingsprocedure wordt jaarlijks vastgesteld. De procedure wordt achteraf geëvalueerd en afhankelijk van de ervaringen voor het volgende schooljaar aangepast. De aanmeldprocedure is te raadplegen op de website.

5. (Onderwijs)zorg op klasniveau

Mentor

Iedere klas heeft een eigen mentor, die het eerste aanspreekpunt is wat betreft studievragen en andere dingen waar leerlingen zich zorgen over maken. Ook als een docent zich zorgen maakt over een leerling, kan hij dit aan de mentor laten weten. Daarnaast heeft de mentor een belangrijke signaleringsfunctie voor knelpunten en spanningsvelden in de klas en voor problemen van individuele leerlingen. De mentor informeert zich zo volledig mogelijk over de mentor leerlingen, aan de hand van de beschikbare dossiers, waaronder Magister. Tevens is de mentor het eerste aanspreekpunt in de school voor ouders/ verzorgers. De mentor werkt actief aan een vertrouwensband met de leerlingen en ouders/verzorgers. De taken voor mentoren boven- en onderbouw zijn vastgelegd in een taakbeschrijving. De mentoren onderbouw zijn geschoold in het werken met de Meldcode/het signaleren huiselijk geweld/kinder-mishandeling en in het signaleren/voorkomen/inspelen op pesten. Ook hebben zij een training 'éffectieve leerlingbespreking' en een pest/sociale veiligheid module gevolgd.

Voor de klassen 1 t/m 5 staat wekelijks een mentoruur ingeroosterd. Elk leerjaar kent een eigen mentoraatsprogramma.

Hulpmentoren

Naast de mentor heeft iedere eerste klas zijn eigen hulpmentoren. Dit zijn leerlingen uit leerjaar 4. Ook zij helpen de leerlingen van leerjaar 1 zich plezierig te voelen op school. Zij zijn praatpaal en vraagbaak voor de leerlingen en gaan mee met excursies/activiteiten.

6. (Onderwijs)zorg op leerjaarniveau

Toetsing tevredenheid bij leerlingen

De regeling sociale veiligheid bepaalt dat de toetsing van het veiligheidsgevoel jaarlijks plaatsvindt. Het ene schooljaar is de verkorte peiling sociale veiligheid onder de leerlingen en het andere schooljaar vindt een uitgebreidere tevredenheidspeiling plaats bij ouders, leerlingen en personeel. De resultaten van de peilingen zijn jaarlijks terug te vinden in het document Erasmiaans School Veilig.

Begeleiding keuzeprocesses vervolgopleiding

De decanen begeleiden vanaf leerjaar 3 in samenwerking met de jaarleiders, mentoren en docenten de leerlingen bij hun profiel- en studiekeuze.

In leerjaar 3:

In periode 1 en 2 van dit leerjaar wordt in het mentoruur de module profielkeuzebegeleiding behandeld. Deze module wordt door de mentor en onder begeleiding van de decanen aangeboden. Naast deze module zijn er een aantal momenten in het jaar gepland waarop leerlingen en ook hun ouders voorlichting krijgen over de profielen en de definitieve profielkeuze. Wanneer leerling hier veel moeite mee hebben met het maken van een profielkeuze, worden ze doorverwezen naar de decaan voor persoonlijke gesprekken.

In leerjaar 4:

- een oud-leerlingenavond, waar oud Erasmianen spreken over hun studies, het studentenleven en banen;
- de mogelijkheid om open dagen te bezoeken;

In leerjaar 5:

- vullen de leerlingen in het mentoruur een aantal studiekeuzetesten in. Naar aanleiding van de uitkomst -van deze testen volgt er voor elke leerling een persoonlijk studiekeuzegesprek met een van de decanen;
- bezoeken de leerlingen open dagen en meeloopdagen;
- een studiekeuzeworkshop door de Erasmus Universiteit Rotterdam;
- een beroepenvoorlichting door de Ouderraad. Ouders van Erasmianen vertellen tijdens deze avond over hun beroep;
- is er voor leerlingen de mogelijkheid meer persoonlijke gesprekken te voeren met de decanen.

In leerjaar 6:

Er is voor leerlingen de mogelijkheid meer persoonlijke gesprekken te voeren met de decanen.

Voorlichting en preventielessen aan leerlingen

Voor dit schooljaar staat het onderstaande op het programma:

In leerjaar 1:

- in de mentorlessen worden (digitaal) pesten, het pestprotocol, omgaan met social media groepsdruk, omgaan met PC i.c.m. huiswerk behandeld;
- omdat de leerlingen in de onderbouw moeten werken met digitaal materiaal, krijgen zij in het eerste leerjaar ICT-lessen. Bij deze lessen behalen de leerlingen het zogeheten digitale rijbewijs.
- een door de brandweer gegeven info-les over brand/ontruimen.

In leerjaar 2:

- training over groepsdruk. De insteek is dat de leerlingen zich bewust worden van hun autonomie bij het nemen van beslissingen en hoe om te gaan met druk van anderen. Deze les wordt ondersteund met een opdracht in een mentorles;
- preventieles pesten tijdens mentorles;
- voorlichting over alcohol.

In leerjaar 3:

- voorlichting over alcohol en drugs;
- in de lessen biologie aandacht voor seksuele diversiteit.

In leerjaar 4:

- vervolg voorlichting alcohol/drugs;
- toneelvoorstelling Playback over alcohol/drugs;
- facultatief een door een erkende externe instantie training reanimeren met certificering.
- mentoraatsprogramma met aandacht voor: groepsdruk, homoseksualiteit, hoogbegaafdheid en vrouwenemancipatie

In leerjaar 5:

- voor alle leerlingen voorlichting met een discussie door een externe instantie over alcohol/verslaving;
- binnen mentoraat wordt aandacht gegeven aan verslaving;
- facultatief een door een erkende externe instantie training reanimeren met certificering.

7. (Onderwijs)zorg op schoolniveau

Intern zorgoverleg (ZOV)

Elke week is er zorgoverleg tussen de counselors, de schoolmaatschappelijk werker (SMW), jaarleiders en de ondersteuningscoördinator (Oco voorheen zorgcoördinator genoemd). De Oco stelt de agenda op en zit het overleg voor. De jaarleiders leveren hiervoor agendapunten aan. Van de leerlingen die besproken worden is de vraag geformuleerd door de jaarleider. De jaarleiders brengen de leerlingen in. Afhankelijk van de aard van de problematiek wordt de leerling aan een counselor of SMW gekoppeld.

Indien daartoe aanleiding volgt een SISA-signaal bij leerlingen die in het ZOV worden besproken. De SMW meldt leerlingen die bij haar worden aangemeld zelf bij SISA. De Oco verzorgt de SISA-meldingen vanuit school. Meer over SISA zie verderop onder punt 6.

Op de website, in de mediatheek en bij de receptie is een ondersteuningsroutekaart voor leerlingen beschikbaar. Hierop staan alle soorten van hulp en begeleiding die de school biedt vermeld en tot wie de leerling zich kan wenden.

De Oco ondersteunt en adviseert docenten, mentoren en jaarleider bij de begeleiding van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Zij houdt vertrouwelijk bij hoe het met iedere leerling gaat en of iedere leerling wel de hulp krijgt die hij nodig heeft. De Oco onderhoudt de contacten met SMW, de jeugdverpleegkundige (JVK) en de externe instanties.

Wanneer een leerling extra ondersteuning nodig heeft stelt de Oco een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op. Dit plan wordt besproken met de leerling en ouders.

De aandachtsfunctionaris/anti-pestcoördinator (bij ons de Oco) bewaakt de interne procedure m.b.t. kindermishandeling en huiselijk geweld, coördineert het beleid t.a.v. pesten en fungeert als aanspreekpunt sociale veiligheid.

De jaarleider is verantwoordelijk voor zijn/haar jaarlaag. Hij/zij geeft leiding aan een aantal docenten en is belast met het coördineren van de leerlingenzorg door docenten en mentoren, draagt zorg voor de invulling van het leerlingvolgsysteem, organiseert passende oplossingen voor (dreigende) problemen in de leerlingenzorg. De jaarleider onderhoudt contacten met interne en externe functionarissen zoals het zorgteam, decaan etc., heeft contacten met externe deskundigen en organisaties om de zorg voor (probleem) leerlingen en specifiek beleid af te stemmen (via het zorgteam) en overlegt met ouders, leerlingen en docenten etc. over zaken die de leerlingbegeleiding betreffen.

De remedial teacher (RT) is degene die ondersteunt bij leerproblemen. Zij neemt aan het begin van het schooljaar in leerjaar 1 een dyslexie dictee af. De remedial teacher draagt zorg voor de leerlingen met leerstoornissen, zoals bijvoorbeeld dyslexie of dyscalculie. Het signaleren en diagnosticeren gebeurt met behulp van bovengenoemd dictee en aanwijzingen van de basisschool.

De counselor voert gesprekken met de leerlingen, luistert naar hun verhaal, probeert samen met de leerling een weg te vinden voor het probleem of ondersteunt de leerling bij het ermee leren omgaan. Leerlingen kunnen zelf op de counselor afstappen of door de mentor of jaarleider worden aangemeld nadat dit is besproken in het zorgoverleg. De counselor gaat een aantal vertrouwelijke gesprekken met de leerling aan en kan deze voortzetten, zolang hij dit nodig acht.

Bij ingewikkeldere problematiek, verwijst de counselor via de Oco door naar externe instanties.

Soms besluiten de counselors en de Oco dat er meer hulp nodig is op sociaal-emotioneel gebied. Dan kunnen zij na overleg met desbetreffende leerling en de ouders SMW inschakelen voor begeleiding. Deze probeert in een paar gesprekken in kaart te brengen of begeleiding van SMW voldoende is of dat er misschien hulp nodig is van instanties buiten de school.

SMW wordt ook ingezet bij zorgen om de thuissituatie zoals opvoedproblemen, gedragsproblemen, echtscheiding etc. Ook speelt zij een rol bij de toeleiding naar de wijkteams als de aard van de problemen daartoe aanleiding geeft. Daarnaast biedt SMW ondersteuning aan de school door het verstrekken van informatie, consultatie of advies aan leerlingen en onderwijzend personeel.

Leerlingen en ouders kunnen zelf ook contact zoeken met de SMW. Op de chatsite 'helpff' kunnen ouders en leerlingen anoniem digitaal hulp vragen aan een medewerker. Helpff is een initiatief van Enver.

De jeugdverpleegkundige (JVK) is een vaste dag in de week (woensdag) op school. De leerlingen hebben op een inloopspreekuur de mogelijkheid om zelf binnen te stappen om iets met betrekking tot hun gezondheid te bespreken. De rest van de week is zij per e-mail bereikbaar. De JVK wordt betrokken bij leerlingen die vaak ziek zijn. Zij is de schakel naar de schoolarts. Ook geeft de JVK advies bij besmettelijke ziekten.

Leerlingen met extra ondersteuning

Om het gevoel van geborgenheid van de meest kwetsbare leerlingen te versterken, heeft de school de begeleiding van leerlingen die meer dan normale zorg nodig hebben, voorheen de LGB-leerlingen ofwel de kinderen met een 'rugzakje', ondergebracht bij de Oco die tevens begeleider passend onderwijs is (BPO). Zij is voor de desbetreffende kinderen en ouders het vaste aanspreekpunt. De leerling gaan naar de BPO, nadat ouders en school overeenstemming hebben bereikt over de extra zorg die de leerling kan worden geboden.

Uiteraard is de school graag bereid om kansen te bieden aan leerlingen die meer dan normale zorg nodig hebben. Maar als reguliere school zien wij ook dat onze capaciteit op dit punt zijn grenzen heeft. Bij de aanname van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben zal rekening worden gehouden met de beschikbare capaciteit .

Faalangstreductietraining

Leerlingen met faalangst krijgen de gelegenheid om op school deel te nemen aan een training die tot doel heeft hen effectief met hun faalangst te leren omgaan. De leerlingen worden op verschillende manieren geselecteerd: onderwijskundig rapport van de basisschool, op basis van gesprekken met ouders, op grond van bevindingen van docenten, doorverwijzing door de Oco etc. De training wordt gegeven in kleine groepen of op individuele basis door de trainer faalangstreductie.

Hulp/praat/ondersteuningsgroepjes naar behoefte van de leerling in het 1e en 2e leerjaar:

- STARr training: deze training leert jongeren vaardigheden om makkelijker om te gaan met situaties die mogelijk stress of somberheid bezorgen. Deze training wordt gegeven door een extern bureau; Indigo Rijnmond;
- door de Oco, Remedial teacher en After's Cool: leren leren, plannen en organiseren. Na het 1e leerjaar wordt ondersteuning geboden op individuele basis;
- jaarlijks worden we helaas geconfronteerd met het overlijden van een ouder van leerlingen. Dit heeft een enorme impact op het kind maar ook op de klas waarin het kind

zit. Leerlingen voor wie dit gewenst is, kunnen bij SMW in groepsverband of individueel terecht voor begeleiding in het rouwproces;

- er is bij leerlingen behoefte aan hulp in verband met gescheiden ouders. Dit gebeurt in een klein groepje en soms op individuele basis onder leiding van de SMW. Het is niet wenselijk om leerlingen met een groot leeftijdsverschil in eenzelfde groep te plaatsen;
- Als bij een leerling een sterfgeval of scheiding in de naaste familiekring speelt, houden de mentor, de counselor en de Oco deze leerling in de gaten, wordt contact onderhouden met ouders/verzorgers en wordt de leerling besproken in het zorgoverleg.

Verzuimbestrijding

Wanneer leerlingen in verband met ziekte afwezig zijn, melden de ouders dat telefonisch voor de schooldag begint. De leerling meldt zich bij terugkomst 's morgens voordat de lessen beginnen. Zijn leerlingen zonder melding afwezig, dan worden de ouders gebeld. Is er sprake van spijbelen dan vindt er een passende sanctie plaats. De leerplichtambtenaar wordt ingeschakeld als het spijbelen aanhoudt.

In het schooljaar 2018-2019 is de pilot PATS (Preventieve Aanpak Terugdringen Schoolziekteverzuim) gestart. PATS is ontwikkeld om schoolziekteverzuim vroegtijdig te signalen. Samenwerking tussen alle partijen staat hierbij centraal. School signaleert, de jeugdarts of JVK adviseert en de leerplichtambtenaar handhaaft.

De verzuimbegeleider controleert de absentiemeldingen die door de docenten worden ingevoerd in Magister. Zij is contactpersoon richting de leerplichtambtenaar bij ongeoorloofd verzuim etc. en verzorgt de melding bij de leerplichtambtenaar conform de regels. Wanneer een leerling veelvuldig te laat komt, er veel wordt uitgestuurd of ongeoorloofd afwezig is, neemt de jaarleider maatregelen. Wanneer het disciplinaire maatregelen betreft, neemt de jaarleider contact op met de ouders.

Leerlingbespreking

Drie keer per jaar zijn er rapportvergaderingen, waarin de leerlingen worden besproken. Op informeel niveau bespreekt de mentor gesignaleerde problemen van leerlingen met de jaarleider of Oco. Indien nodig wordt besloten om een leerling te bespreken in het wekelijkse zorgoverleg. Maandelijks heeft de jaarleider overleg met de mentor.

Steunuren

Steunuren zijn bestemd voor leerlingen die extra hulp nodig hebben

In leerjaar 1 is dat voor de vakken klassieke talen en Frans. Er zijn ook extra uren Nederlands (in diverse vormen) en rekenen voor leerlingen waarvan na toetsing (diacijfer/diataal) het resultaat nog niet op niveau blijkt te zijn. Engels heeft een vast steunuur voor leerlingen die met een beperkte basis vanuit het basisonderwijs bij ons zijn binnengekomen. Ook is er hulp bij planning en organisatie (studievaardigheden) tijdens de mentoruren.

In leerjaar 2: Nederlands, wiskunde.

In leerjaar 3: wiskunde.

In leerjaar 3 en leerjaar 4 staan twee maal per week op vaste momenten studievaardigheden ingeroosterd: vakgerichte en algemene begeleiding. Gebleken is dat deze studievaardigheden in een behoefte voorzien. De inhoud van het programma wordt per periode bijgesteld, zodat het nog beter aansluit bij de individuele behoeften van de betrokken leerlingen. Deze uren worden gegeven door vakdocenten.

Daarnaast geven leerlingen uit de bovenbouw en soms ook uit de onderbouw individueel steunlessen aan leerlingen uit de onderbouw die dat nodig hebben: Erasmianen voor Erasmianen.

Huiswerkbegeleiding

Wij bieden het huiswerkinstituut After 's Cool de gelegenheid om hun begeleiding en bijlessen te geven in ons schoolgebouw. Hier kunnen leerlingen geholpen worden om hun schoolwerk goed te organiseren. Er wordt toegewerkt naar zelfstandigheid van de leerlingen. Dit sluit goed aan bij de werkwijze van het Erasmiaans. De huiswerkbegeleiding op het Erasmiaans loopt van maandag t/m vrijdag van 14.00 uur tot 18.00 uur. De huiswerkbegeleiding dient door de ouders te worden bekostigd.

8. De meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Het Erasmiaans Gymnasium is verplicht te werken met de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling. Het doel van deze methode is om kindermishandeling en huiselijk geweld te voorkomen en tegen te gaan. Het gaat erom dat er op tijd wordt gesignaleerd en dat er iets gedaan wordt met de signalen. De school is verplicht een aandachtsfunctionaris, bij ons de Oco, aan te stellen. De mentoren zijn getraind in het werken met de meldcode. Meer informatie vindt u op:

<https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/meldcode> en

<https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/>

Werken met de meldcode

De aandachtsfunctionaris bewaakt de interne procedure m.b.t. huiselijk geweld en kindermishandeling en zorgt voor een kwalitatief goed verlopende procedure bij een vermoeden van kindermishandeling. De meldcode is geïmplementeerd in de school. Hieronder staat de route (het vijf stappenplan) bij signalering/vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling.

De vijf verplichte stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling:

1. in kaart brengen van signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
2. collegiale consultatie en indien nodig raadplegen Veilig Thuis (VT);
3. gesprek met leerling en/of de ouders, afhankelijk van leeftijd en situatie ;
4. wegen van het geweld of de kindermishandeling. Heb ik op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling? Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid? Bij twijfel altijd in overleg met VT.
5. beslissen: hulp organiseren of melden.

Vragen van toestemming

Bij het verstrekken van gegevens van een leerling aan een ander, dus ook bij het doen van een melding aan VT, geldt als hoofdregel dat de school zich inspant om toestemming voor zijn melding te krijgen. Geven ouders/verzorgers van een leerling toestemming, dan kan een melding worden gedaan. Weigeren de ouders/verzorgers van een leerling, ondanks de inspanning van de school toestemming te geven, dan maakt de school een nieuwe afweging. Bij het besluit om de geheimhouding te doorbreken, speelt de positie van de leerling een belangrijke rol.

Leeftijdsgrenzen bij het vragen van toestemming

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) bepaalt dat een leerling vanaf 16 jaar zelf toestemming mag geven aan de school voor het verstrekken van gegevens aan een ander (al dan niet in de vorm van het doen van een melding). De schoolleiding zal nader bepalen hoe hieraan een vorm te geven die past binnen de wet. Als het gaat om een leerling van 12 tot 16 jaar die nog thuis woont, moet er gesproken worden met de ouders. Want bij de melding worden doorgaans niet alleen gegevens over de jongere verstrekt, maar ook over zijn ouder(s)/verzorger(s)/wettelijke voogd. Van het vragen van toestemming kan worden afgezien in verband met de veiligheid van de leerling, van de beroepskracht of die van anderen.

“Veilig thuis” (VT) (Voorheen Advies & Meldpunt Huiselijk Geweld & Kindermishandeling)

Bij VT is er sprake van meldrecht. Het meldrecht biedt iedere docent met een beroepsgeheim of andere zwijgplicht, het recht om een vermoeden van kindermishandeling bij VT te melden. Ook als de leerling daarvoor geen toestemming geeft. Daarnaast biedt het meldrecht de beroepskracht het

recht om informatie over de leerling te verschaffen als “Veilig Thuis” daar in verband met een onderzoek naar vraagt.

SISA

SISA is een signaleringssysteem voor professionals in de regio Rotterdam. De professionals uit het ondersteuningsteam kunnen hier aangeven dat zij betrokken zijn bij een kind van 0 tot 23 jaar. Zo kunnen zij met elkaar afstemmen hoe ze de best mogelijke begeleiding kunnen bieden. In SISA staat geen inhoud/dossier. Er wordt alleen bijgehouden of er meerdere professionals bij een kind of gezin zijn betrokken.

Uiteraard wordt in alle gevallen rekening gehouden met de Wet op de Privacy. De Oco verzorgt de signalen volgens de in SISA vastgestelde werkwijze.

9. Interne informatievoorziening over leerlingen zorggebied

De Oco werkt aan het stroomlijnen van de trajecten waar wat en door wie wordt vastgelegd, stelt vast wat ontbreekt en wie tot deze informatie toegang tot heeft. Daarbij houdt zij rekening met de vastgestelde regels op het gebied van de privacy. Dit wordt samengevoegd in een protocol informatievoorziening leerlingen en komt als bijlage bij het ondersteuningsplan en het document “Veilig op School”.

10. Het schoolondersteuningsteam (SOT)

De Oco coördineert de leerlingenzorg en bespreekt met het SOT de aard van het probleem en de voortgang van de begeleiding. De volgende personen maken deel uit van het SOT:

- Schoolmaatschappelijk werk
- Jeugdverpleegkundige
- Vertrouwenspersonen
- Counselors
- Remedial teacher
- Faalangstbegeleider
- Begeleider passend onderwijs

De inhoud van de functies van de hierboven genoemde leden van het SOT is terug te vinden bij hoofdstuk 5, (Onderwijs)zorg op schoolniveau.

Daarnaast nemen op afroep deel:

- De leerplichtambtenaar: beoordeling verzuimbeleid en afhandeling en eventueel inzetten verbaliseringsmacht.
- De wijkagent: voorkomen beginnende criminaliteit bij leerling en een handhavings- en opsporings-taak. De lijn met de wijkagent is zeer kort.
- Medewerker bureau jeugdzorg: probleem taxatie en oplossingsrichtingen.

Het SOT werkt ten dienste van de leerling onder regie en verantwoordelijkheid van school en komt op afroep bijeen. De Oco draagt zorg voor de coördinatie van het SOT. Alle disciplines in het SOT kunnen leerlingen, bij wie problemen in de niet-schoolse situatie zijn gesignaleerd en die het schoolse leren (op termijn) kunnen aantasten, voor bespreking inbrengen. Zo kan de school tijdig anticiperen. In of via het SOT kan een risicotaxatie worden gemaakt en kunnen er afspraken gemaakt worden over de uitvoering van aanvullende handelingsgerichte adviezen.

In dit multidisciplinaire overleg worden de aard van het probleem en de gewenste oplossingsrichting besproken. In een aantal gevallen wordt tijdens dit overleg een advies geformuleerd dat binnen de school kan worden uitgevoerd. In andere gevallen verwijst het naar een van de aan het SOT deelnemende instanties. De vertegenwoordiger hiervan is vanaf dat moment case manager, verantwoordelijk voor de vervolgaanpak en rapporteert de bevindingen daarvan aan het SOT. Vanuit het principe de school als werkplek kunnen externe partijen interventies ontwikkelen die worden uitgevoerd op schoolniveau. Soms is een tijdelijke verwijzing de beste oplossing.

Voor elke leerling die wordt ingebracht in het SOT wordt een plan van aanpak opgesteld met daarin de te behalen doelen, duur van de interventie, monitoring en evaluatie. Het (laten) opstellen van een plan is een taak van de Oco en dit plan wordt opgenomen in het leerlingvolgsysteem.

11. Onderwijszorg Bovenschools

Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 is de wet op Passend Onderwijs van kracht geworden. Passend onderwijs is de nieuwe manier waarop onderwijs wordt georganiseerd voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Om dat mogelijk te maken werken alle reguliere scholen en scholen voor speciaal onderwijs in onze regio samen in het samenwerkingsverband Koers VO. Ook het Erasmiaans Gymnasium valt onder dit samenwerkingsverband.

De school heeft een vaste consulent van Koers die hulp biedt bij problemen die de school overstijgen. De consulent en oco hebben maandelijks overleg.

Meer informatie over de wet Passend Onderwijs: www.koersvo.nl en/of www.passendonderwijs.nl.

Kinderen hebben recht op passend onderwijs en op een veilige omgeving die de ontwikkeling stimuleert. De inzet van velen is nodig om dit doel te bereiken. Samenwerking en een goede afstemming is zeer belangrijk met bv. Centrum voor jeugd en gezin (CJG), bureau jeugdzorg, SMW, GGD, GGZ, ambulante begeleiders, en particuliere hulpverleningsinstanties.

Schoolondersteuningsprofiel

Elke school in het samenwerkingsverband heeft een plan waarin wordt beschreven welke ondersteuning de school kan aanbieden. Het schoolprofiel van het Erasmiaans vindt u op de site van de school en op www.koersvo.nl/schoolprofielen.

12. Contacten met ouders

Contacten verlopen via:

Het leerlingvolgsysteem Magister

Ouders kunnen via een persoonlijke inlogcode de behaalde cijfers, roostergegevens en aanwezigheid van hun kind inzien op Magister en zij zijn op deze manier direct op de hoogte van de prestaties.

Als zij vragen hebben naar aanleiding van deze gegevens, kunnen zij contact opnemen met de mentor.

Klassenouders

Het doel van het 'klassenouderschap' is aan de communicatie tussen ouders, leerlingen en de school een extra dimensie te geven. Klassenouders kunnen informatie van andere ouders doorgeven aan de mentor en vice versa. Daarnaast kunnen zij de mentor de helpende hand bieden bij het organiseren van activiteiten ten behoeve van de integratie binnen de klas. Het klassenouderschap leeft vooral in klas 1 en 2.

Kennismakingsavonden

Gedurende de eerste periode van het schooljaar wordt in alle jaarlagen voor de ouders een nadere kennismaking met de school georganiseerd.

Mentor-ouderavond

In de onderbouw wordt ruim voor het eerste rapport een mentoren-ouderavond georganiseerd. Op deze avond bespreken mentor, ouders en kind hun punten van aandacht en eventuele zorgen. Voor deze avond worden alle ouders van klas 1, 2 en 3 worden met hun kind uitgenodigd.

Ouderavonden naar aanleiding van het rapport

Na het eerste en het tweede rapport is er een ouderavond, waarop de ouders met docenten kunnen spreken.

De Ouderraad

De Ouderraad (OR) heeft een adviserende taak en beheert daarnaast het schoolfonds. Men vergadert elke maand, waarbij de schoolleiding aanwezig is.

Voorlichting verloopt via:

Jaarlijkse facultatieve voorlichtingsavonden

Voor de ouders van leerjaar 1 organiseren we met een externe deskundige een voorlichtingsavond over sociale media in en buiten de les. Voor de ouders van de leerlingen uit leerjaar 2 t/m 4 wordt door een extern deskundige voorlichting gegeven over de gevolgen van het gebruik van alcohol en drugs. We gaan bekijken hoe we dit in coronatijd goed vorm kunnen geven.

Thema-avond Ouderraad

Eenmaal per schooljaar organiseert de Ouderraad een ouderavond waarin een relevant thema wordt behandeld dat betrekking heeft op het gebied van opvoeding, pubers, gezondheid e.d. We gaan bekijken hoe we dit in coronatijd goed vorm kunnen geven.

Berichtgeving aan ouders

Berichten over actuele en de dagelijkse gang van zaken op school bereiken de ouders via de mail; deze berichten zijn deels terug te vinden op de website. Over activiteiten en bijzondere zaken wordt hierover bij Nieuws een bericht geplaatst.

13. Dossierbeheer

Van alle leerlingen worden de algemene gegevens en het aanmeldingsdossier door de schooladministratie gearhiveerd. Van leerlingen die extra zorg ontvangen wordt door de Oco een digitaal zorgdossier (OPP) bijgehouden. Een OPP is een Ontwikkelings Perspectief Plan. Het is een document dat de school na overleg met de ouders vaststelt voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het kijkt naar de ontwikkelingsmogelijkheden op lange termijn. De Oco evalueert minimaal één keer per jaar het OPP met ouders en leerling. De centrale vraag is steeds: wat heeft een leerling nodig om de volgende stap te maken. OPP's van deze leerlingen worden voor alle docenten in het leerlingvolgsysteem Magister geplaatst.

Wanneer leerlingen overstappen naar een andere school, is de jaarleider verantwoordelijk voor de overdracht van het leerlingendossier.

14. Financiën

Het overgrote deel van de personele kosten die gemoeid zijn met het realiseren van de hiervoor genoemde zorg wordt uit de reguliere bekostiging gefinancierd. Noch de rijksoverheid noch de gemeente dragen extra bij aan onze taakstelling. Er is één uitzondering: de gemeente subsidieert een klein deel van de totale kosten maatschappelijk werk. Deze subsidie wordt in mindering gebracht op de rekening die de school van Enver krijgt. Globale kosten voor de school:

- Mentoraat leerjaar 1: 110 uur per mentor
- Mentoraat leerjaar 2-5: 80 uur per mentor
- Mentoraat leerjaar 6: 50 uur per mentor
- Ondersteuningscoördinator: 0.5 fte
- Counselors: 300 uur
- Remedial Teaching: 0.7 fte
- Schoolmaatschappelijk werk: contract Enver, 3 dagen
- Faalangstraining: 50 uur

15. Protocollen

Op onze school hanteren we verscheidene protocollen waaronder:

- een klachtenregeling;
- een privacyreglement;
- een pestprotocol;
- een protocol omgaan met agressie en geweld;
- de Meldcode voor Huiselijk Geweld en Kindermishandeling;
- SISA;
- een opvangprocedure in het geval van ernstige incidenten.

Een volledige opgave is vermeld in de bijlage behorend bij het document Erasmiaans Gymnasium "Veilige School". Het Ondersteuningsplan is hier een onderdeel van.

16. Geïdentificeerde ontwikkelpunten/actiepunten 2020-2021

Op basis van	Wat	Actie	Verantwoordelijke
Corona achterstanden	programma om achterstanden weg te werken in alle jaarlagen	In kaart brengen per vak per jaarlaag welke leerlingen wat voor hulp nodig hebben	Docenten/GS/Oco
Veelvuldig kortdurend (ziekte) verzuim	Terugdringen ervan	JVK (via PATS) inschakelen ism verzuimcoördinator	Oco, JVK en verzuimcoördinator
Interne informatievoorziening leerlingen zorggebied	Organisatie Logboek Magister, opstellen protocol informatie voorziening	In protocol vastleggen: wie, wat, waar, wanneerC. Nieuwe ondersteuningsroute voor leerlingen.	Oco/GS
Begeleiding hoogbegaafden	Begeleiding hoogbegaafden in groepsverband.	Begeleiding HB leerlingen uit leerjaar 1,2,3 en 4 op vaste momenten in het rooster (maandag t/m donderdag 6 en 7 uur)	Jaarleiders/ Oco
Extra aandacht studievaardigheden	Extra begeleiding bij het plannen en organiseren voor eersteklassers.	Begeleiding vormgeven als BPO.	Oco
Zichtbaarheid zorgteam	Bekendheid vergroten in alle jaarlagen	Site aanpassen, bereikbaarheid vergroten. Ondersteuningsroute schematisch weergeven op site.	Oco
Overstap PO VO	Overgang PO VO voor mogelijke zorgleerlingen (bijv ASS maar ook HB) versoepelen	Tijdige afstemming basisschool en ouders. Plan opstellen voor start schooljaar.	Oco
Rol mentoren onder- en bovenbouw	leerlingbegeleiding door mentoren, in november in de onderbouw met alle ouders en leerlingen mentorgesprekken	Inmiddels is een vast mentoruur voor lj.4 en 5 ingeroosterd, meer contactmomenten met leerlingen; uitbouwen MOL gesprekken	GS

17. Verkort overzicht onderwijsondersteuning op het Erasmiaans

Basisondersteuning

De basisondersteuning is onderdeel van het vaste lesprogramma en ondersteuningsaanbod van de school. Alle leerlingen profiteren van de basisondersteuning en zien dit dagelijks terug binnen en buiten de klas. Voor het grootste deel van de leerlingen zal de basisondersteuning voldoende zijn om op het Erasmiaans goed tot leren te komen en zich optimaal te ontwikkelen.

Basisondersteuning op het Erasmiaans bestaat uit:

- Lesprogramma
- Mentoraat
- Training groepsdruk
- Voorlichting over alcohol/drugs

Basisplusondersteuning

Basisplusondersteuning is er voor leerlingen die boven op de basisondersteuning een extra steuntje in de rug nodig hebben, extra uitgedaagd moeten worden of extra begeleiding nodig hebben op didactisch of sociaal emotioneel vlak. De basisondersteuning wordt verzorgd binnen de school, door medewerkers van de school.

Basisplusondersteuning op het Erasmiaans bestaat uit:

- Remedial teaching
- Verrijkingsprogramma/ Honours programma
- Steunuren
- Begeleiding (in groepsverband) hoogbegaafde leerlingen
- Begeleiding bij studievaardigheden
- Erasmianen voor Erasmianen
- Huiswerkbegeleiding

Extra ondersteuning

Onder extra ondersteuning verstaan we de begeleiding die een kleine groep leerlingen nodig heeft om binnen de school optimaal tot leren te komen. Voor de extra ondersteuning wordt expertise zowel vanuit de school als vanuit externe instanties ingezet. De extra ondersteuning heeft als doel de optimale omstandigheden te creëren voor leerlingen die meer nodig hebben dan basisondersteuning. School bepaalt zelf wanneer een leerling extra ondersteuning nodig heeft. Voor leerlingen met een indicatie, de vroegere rugzak-leerlingen, wordt altijd in een OPP vastgesteld hoe de extra ondersteuning vorm krijgt.

Extra ondersteuning op het Erasmiaans kan bestaan uit:

- Faalangstreductietraining
- Schoolmaatschappelijk werk
- Counseling door counselor
- Vriendentraining
- Begeleiding bij rouwverwerking (door SMW)
- Begeleiding bij het verwerken van een scheiding van ouders (door SMW)
- Inzet BPO' er